

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XXV. SOMBOR, 2022. BROJ 4 (100)

Br. 1

Br. 20

Br. 40

Br. 80

Br. 60

Slavimo jubilej

25 GODINA I 100. BROJ »MIROLJUBA«

**POZDRAV
»MIROLJUBU«**

*Bunjevci i Šokci,
svi Hrvati skupa.
Otvorite srca,
»Miroljub« nastupa.*

*Oj glasniče mili,
sva te srca ljube,
ti ponos i diko,
nov list »Miroljube«.*

*Pa i sâmo ime
našeg lista zbori,
da se mir i ljubav
među nama tvori.*

*K'o jutarnje sunce
kad na nebu zasjaje,
u teb` ćemo slovit`
naše običaje.*

*Svitli nam ti dugo,
od brata do brata,
pronosi kulturu
sve braće Hrvata.*

Cecilija Miler

Svim članovima i simpatizerima HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora čestitam 86. obljetnicu Društva.

Također svim čitateljima »Miroljuba« čestitam veliki jubilej – 25 godina izlaženja našeg lista izdavanjem 100. broja.

U ovom jubilarnom broju posvetili smo velik prostor onima koji su »Miroljub« stvarali svojim radom, bilo u redakciji ili kroz rad u Društvu i sekcijama.

Dalje, u preostalom dijelu lista, pišemo o radu naših sekcija i objavljujemo naše stalne rublike.

Poštovani čitatelji »Miroljuba«, želim se zahvaliti svima koji su pratili naš list. Također se zahvaljujem i svim članovima redakcije te svima koji su pisali svoje priloge, na zaista lijepoj suradnji. Ja sam član redakcije od prvog broja, a urednik sam 50 brojeva. Bilo mi je zadovoljstvo biti dio toga tima. No, nakupilo se godina i došlo je vrijeme za novog urednika.

»Miroljubu« želim da i dalje ispunjava svoju misiju u hrvatskoj zajednici i u Hrvatskom domu u Somboru, a novom uredniku želim uspješan rad.

Alojzije Firanj

Ova pjesma je objavljena u prvom broju.

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje)
List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«,
25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, Tel.: 025/416-019

Uredništvo:
Alojzije Firanj, glavni i odgovorni urednik lista;
Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika;
Ivana Petrekanić Sič, lektorica/korektorica;
Klara Šolaja-Karas, izbor fotografija;
Srđan Varo, tehnički urednik i prijelom teksta.

Zoran Čota,
Antun Kovač,
ing. Mata Matarić,
Šima Raić,
Bojana Matarić.

List je registriran u Ministarstvu kulture i informiranja Republike Srbije, broj 2583/2.2.1998.

Web: www.hkudvladimirnazor.com E-mail: vnazor@sbb.rs

E-mail(urednik): firanjalojzije@gmail.com

Telefon(urednik): 065 2422925

Tisak: Galaksijanis, Lukovo

Naklada: 300 primjeraka

25 GODINA IZLAŽENJA I TISKANJE 100. BROJA LISTA »MIROLJUB«

TIM POVODOM O NAŠEM LISTU REKLI SU:

Alojzije Firanj

Nastanak lista

Na početku želio bih svima čestitati naš veliki jubilej – 25 godina postojanja »Miroljuba«. Želim se zahvaliti svima koji su sudjelovali u stvaranju i očuvanju našeg glasila, te svim čitateljima koji prate naš list. Za sve nas ovo je radostan i svečani događaj.

Posljednje desetljeće prošlog stoljeća na ovim prostorima bilo je praćeno ratovima koji su uzrokovali raspad naše dotadašnje domovine

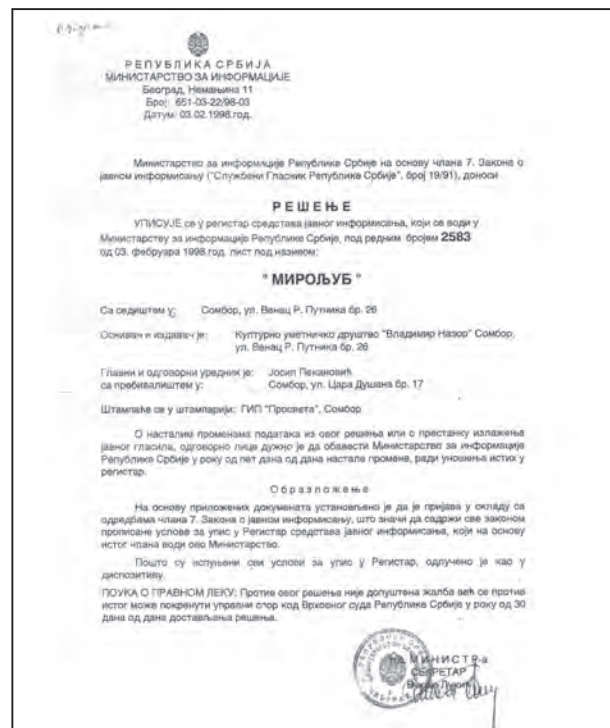
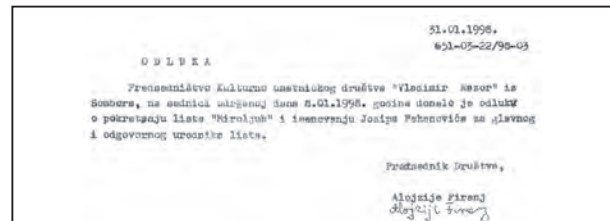
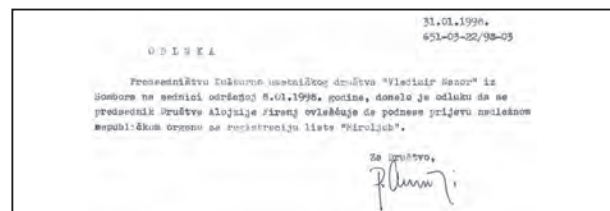
Jugoslavije. Vrijeme je bilo teško, depresivno, vladala je velika nesigurnost, bila je nevjerojatna inflacija. U takvim okolnostima za kulturu nije bilo prostora. Naše Društvo je radilo u veoma teškim uvjetima i u smanjenom obimu svojih aktivnosti.

U drugoj polovini desetljeća situacija se malo popravlja. »Nazor« 1996. godine dobiva novu upravu u kojoj je bilo dosta mladih, počeo se buditi optimizam te želja da prikazemo naše običaje i našu kulturu. Postojeće sekcije su se pokretale, a osnivane su i nove za kojima smo uočili potrebu, Dom je ponovno oživio. U takvom ozračju uradili smo jedan lijep zajednički projekt, knjigu »Somborske žetvene svečanosti«, koja je rad više autora. Ta knjiga nas je ujedinila i ohrabrila te pobudila želju da osnujemo svoj list, da pišemo o radu našeg Društva, da u slici i riječi prikazemo život naše hrvatske zajednice u Somboru i okolini.

Ova želja je prenesena upravi Društva, te je Upravni odbor odlučio da se pokrene novi list. O nazivu lista se dosta raspravljalo, a na kraju je odlučeno da list nosi naziv »Miroljub«. To je bilo prvo ime našeg Društva.

Poslije toga se pristupilo registraciji lista, formirano je i uredništvo: glavni i odgovorni urednik **Josip Zvonko Pekaović**, zamjenica glavnog i odgovornog urednika i likovna urednica **Cecilija Miler**, tehnički urednik **Franjo Ivanković**, **Zlata Pekaović**, **Ivan Kovač**, **Alojzije Firanj**, **Franjo Krajniger**, **Zoran Čota**.

Prilažemo i odluke upravnih tijela »Nazora« i rješenje Ministarstva za informacije Republike Srbije.

Nastanak lista u početku je izgledao otprilike ovako: odrede se teme i autori koji će ih pripremiti. Najčešće je bilo u rukopisu, neki tekstovi su rađeni na pisačem stroju, kompjutori su u to vrijeme bili jako rijetki. Naš tehnički urednik, župnik Franjo, imao je kompjutor te bi on prikupljene tekstove ubacivao u Word i tako ih slao **Ervinu i Katarini Čeliković** na daljnju obradu. Fotografije je u to vrijeme bilo dosta teško nabaviti za članke koji su objavljivani, morao je netko slikati fotoaparatom na licu mjesta ili, ako se radi o našim velikanima ili nekim institucijama, morala se naći stara fotografija.

Razvoj lista

Mlada redakcija i pisci tekstova navikavali su se na svoju novinarsku ulogu. Pisali su o događajima u »Nazoru«, zatim o velikanima iz našeg naroda: **Anti Evetoviću Miroljubu, Vladimiru Nazoru**, hrvatskom banu **Josipu Jelačiću, Gaji Alagi** i dr... Pisali smo o predsjednicima i kulturnim djelatnicima Društva: **Antunu Matariću Tuni, Stjepanu Kalčanu, dr. Mati Škrabalu, Stjepanu Periškiću**, Ivanu Kovaču, **Matiji Tucakovu** i dr... Imali smo tekstove o našim crkvama i školama, potom tekstove iz naše povijesti, te tekstove o drugim društvima iz našeg okruženja gdje su živjeli Hrvati. Pisali smo o zdravlju, pčelarstvu, poljoprivrednoj mehanizaciji, bontonu, prikazali smo stare fotografije vjenčanih iz kojih se moglo vidjeti naše hrvatsko porijeklo. Uveli smo šarenu stranicu i sportsku stranu.

Kako je vrijeme prolazilo »Miroljub« je bio sve ljepši i sadržajni, tehničke mogućnosti

su bile veće. Bilo je lakše doći do fotografija i distribucija tekstova je bila lakša. »Miroljub« se počeo tiskati u koloru, u početku samo naslovne stranice, kasnije i cijeli broj.

»Miroljub« danas

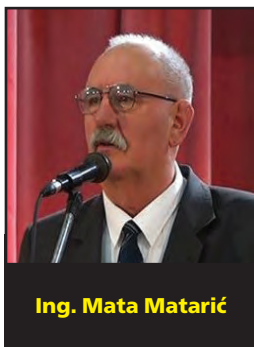
Danas je »Miroljub« suvremeno glasilo, lijepo opremljeno s dosta fotografija. On bilježi događaje u »Nazoru« i u hrvatskoj zajednici u Gornjem Podunavlju. Tekstovi se distribuiraju elektronskim putem, zahvaljujući i mobilnim telefonima fotografija ima dovoljno sa svih manifestacija.

»Nazor« ima svoju Facebook stranicu te smo o događajima informirani skoro trenutno, a Društvo ima i svoju internetsku stranicu na kojoj se mogu naći informacije o »Nazoru« i njegov cjelokupan rad. Mogu se pročitati i svi brojevi »Miroljuba«.

Nova tehnologija je osim blagodeti, donijela i glavobolju za tiskana izdanja. Kada na FB-u dobijemo informaciju o događaju i to s više fotografija nego u novinama, za mnoge je to dovoljno, ne zanima ih tiskano izdanje. Generalno se manje čita, većini su dovoljni mobitel i televizija.

Na razne načine se dovijamo kako preživjeti. Jedan od načina je i smanjiti tiražu da bi umanjili troškove. Ali naš krajnji cilj je tiskanje »Miroljuba« jer on se ukorijenio u hrvatskoj zajednici na ovim prostorima. Možemo reći, postao je dio naroda, sadržaje moramo prilagođavati vremenu, ali to smo radili i do sada.

Jednostavno – »Miroljub« hrabro kreće k novim jubilejima.

Ing. Mata Matarić

U prvom redu želja mi je čestitati »Miroljubu« 25 godina druženja s »Nazorom« i stoti prikaz svoga sadržaja nama članovima Društva kao i široj javnosti koja ga konzumira.

Kao što su naše manifestacije – Prela, »Dužionica« i ostali kulturni i tradicionalni događaji, tako je i »Miroljub«, makar najmlađi, ušao već u svome prvom i stotom broju postao i ostao tradicionalni događaj u Društvu. Utemeljitelji lista su predvidjeli da bude evidentičar svih događanja u »Nazoru« i smatrali da se treba pojavljivati u javnosti četiri puta godišnje, što je i danas nastavljeno.

Tijekom svoga rasta »Miroljub« je imao sve veću ulogu informatora, ne samo među

članstvom Hrvatskog doma nego se proširila na sve udruge kulture u zapadnoj Bačkoj.

Vrijedna redakcija je sakupljala i objavljivala događanja u njima te je tako »Miroljub« rado viđen gost među njihovim članstvom. List je prešao Dunav i granice te je poznat u društvima i područjima gdje gostuju ili nam dolaze u goste prijatelji te im je upoznavanje s aktivnostima udruga kulture poticaj za daljnju suradnju. Svi se pohvalno izražavaju o listu i čekaju dolazeće brojeve.

Svi znamo da je »Miroljub« skroman kvalitetom tekstova, ali nije ni zamjeriti autorima jer nisu profesionalci-novinari, u čemu je posebna draž čitanja priloga pisanih

rukom amatera. Prateći interes čitatelja list je uveo rublike vjerskog karaktera, zdravstvenog pitanja, intervju s uglednicima iz »Nazora« i šire, više fotografija o događajima itd. To je povećalo interes i brojnost čitatelja.

Smatram da »Miroljub« izvršava svoju veliku časnu zadaću informiranja javnosti o radu našeg velikog »Nazora« kao i šire hrvatske manjinske zajednice s ovih prostora.

To su moji dojmovi o kojima bih mogao šire govoriti/pisati, ali to ostavljam za 200. broj našeg i vašeg »Miroljuba«.

Franjo Ivanković

Kad zanos dobije krila

Sjećam se dobro. Bilo je to samo nekoliko godina prije završetka prošlog stoljeća i tisućljeća. Došao je k meni časni starac **Franjo Krajninger** i predložio da bi želio sačuvati od zaborava sjećanja na žetvene događaje u somborskom kraju. Tako se rodila ideja oko izdavanje knjige »Somborske žetvene svečanosti«. Bilo je uloženo puno dobre volje i zanos. Nakon više mjeseci ova zamisao je ostvarena. Mnogi su imali primjedbe na stil i

sadržaj knjige. Ipak, ona je bila prvi cjelokupni dokument o »Dužionici« u Somboru i njezinoj okolini. Iskustvo i strpljivost Franje Krajningera su me oduševljavali. Rado mi se obraćao s »imenjače«. Proveli smo mnoge dane u nastojanju da sačuvamo sva sjećanja i njegovo bogato iskustvo od zaborava.

Nova uprava KUD-a »Vladimir Nazor« imala je sluha te je podržala inicijativu da se na izdavanju knjige ne zastane. Tako je rođena ideja o pokretanju časopisa koji bi izdavalo ovo društvo. Poslije nekoliko razgovora s **Alojzijem Firanjem** i nekoliko drugih članova Društva ova ideja je prihvaćena i prišlo se njezinoj realizaciji. Osnovano je uredničko vijeće novog lista koje su činili: **Josip Zvonko Pekanović**, glavni urednik; **Cecilija Miler**, **Franjo Krajninger**, **Ivan Kovač**, **Zlata Pekanović**, **Alojzije Firanj**, **Zoran Čota** i **Franjo Ivanković**, tehnički urednik. Predloženo je i usvojeno da se novi list zove »Miroljub«. Nakon prikupljanja materijala najveći dio posla sam preuzeo na sebe jer sam petnaestak godina radio na pripremi i unosu teksta za druga tiskana izdanja u Bačkoj te sam

imao potrebno iskustvo. Prvi broj »Miroljuba« »rađao« se u zimskim danima 1998. godine u Subotici u obiteljskoj kući **Ervin** i **Katarine Čeliković**. Njihova strpljivost i stručnost davali su mi snage da izdržim sve napore. Došao sam kući u Sombor u ranim jutarnjim satima zadovoljan jer smo uspjeli realizirati našu zamisao. Tako se »rađao« »Miroljub« koji i danas živi. Prvi broj svečano je predstavio glavni urednik **Josip Zvonko Pekanović** na Prelu iste godine.

Svjedoci smo da zanos nije nestao do danas. Iako su neki od prvih članova uredništva preminuli ili se odselili, »Miroljub« slavi svoj veliki jubilej. U našim rukama je jubilarni 100. broj i slavi se 25 godina izlaženja. Danas je njegov glavni urednik **Alojzije Firanj**. Važan je ovo događaj za »Nazor«, a i za kulturu Sombora. Ovaj grad bio bi znatno siromašniji na području kulture da nema »Miroljuba«. U njemu su zabilježena sva najvažnija događanja u posljednjih 25 godina u »Nazoru« i šire.

Radujem se što sam mogao biti potpora u realizaciji ove plemenite ideje koja je realizirana i njezine plodove možemo svi uživati.

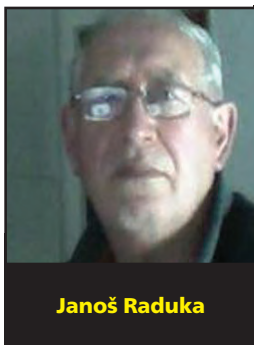

Katarina i Ervin Čeliković

»Miroljub« je glasilo somborskih Hrvata, raritetno po svom sadržaju, po ustrajnosti u objavljivanju punih 25 godina, po suradnicima koji su vođenim entuzijazmom trojice urednika: **Josipa Zvonka Pekanovića, Matije Đanića i Alojzija Firanja**. Kao nakladnik glasila stoji HKUD »Vladimir Nazor« i to je ono posebno jer se radi o listu jedne hrvatske udruge koja želi sačuvati zapis o postojanju Hrvata u Somboru i mjestima s kojima surađuje. Početak

nije bio lagan. Srećom, tadašnji predsjednik, a sada i najduže u ulozi urednika, gospodin Alojzije Firanj je svojim entuzijazmom odmah dobio potporu somborskog župnika **Franje Ivankovića**, a on se obratio meni i mom suprugu **Ervinu** zbog iskustva u katoličkom mjesečniku »Zvonik«. Bez puno razmišljanja smo prihvatili raditi pripremu lista jer se radilo o važnom listu koji želi doći u ruke somborskih Hrvata. Bilo je u »Miroljubu« vrlo zanimljivih tekstova koji bi mogli poslužiti za kulturnu povijest ne samo »Nazora«, već i Hrvata u Vojvodini. Rado se sjećam prvih brojeva za koje je priprema bila puno složenija nego je to danas. Osim pripreme tekstova, ja sam se uključivala i u pisanje priloga, a suprug je u suradnji s vlč. Franjom pripremao glasilo za

tisak. Danas sve izgleda vizualno bolje, ali sadržaj koji su donosili suradnici na početku bili su i ostali topli i uvijek obojeni pozitivnim ocjenama. Vjerujem da sve što je pozitivno ima cilj izgraditi bolje društvo – to sam vidjela u ekipi koja je stvarala »Miroljub« i stoga čestitam svima, napose najdugovječnijem uredniku Alojziju Firanju. Njegova nenametljivost, ali poznata srdačna ustrajnost ne može naići na zatvorena vrata. Nije lako početi, a mnogo je teže ustrajati u traženju suradnika, potpore, ideja. Želim »Miroljubu« još puno brojeva, a najviše veći broj čitatelja jer u »Miroljubu« ima sadržaja za djecu, mlade, pjesnike, za članove »Nazora«, ali i one koji žele upoznati rad ove hrvatske udruge.

Janoš Raduka

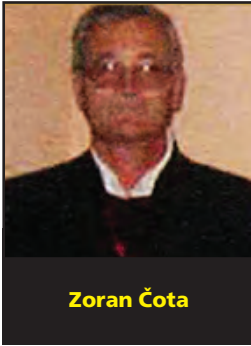
Naše Društvo HKUD »Vladimir Nazor« danas ima 11 sekcija s vrlo sadržajnim programima.

To je bilo i unazad više godina kada se o tom radu dosta skromno izvještavalo, tako da su članstvo i ostali građani imali slab uvid u taj rad. Ideja da se osnuje časopis koji će izvještavati o radu Društva meni se izuzetno svidjela. Uprava Društva je donijela odluku da se osnuje časopis pod nazivom »Miroljub«, što smo svi prihvatili. Imenovan sam za zamjenika glavnog urednika.

Kada glavni urednik **Alojzije Firanj** dobro radi, onda za zamjenika ne ostaje puno posla.

»Miroljub« je izrastao u simpatičan časopis, kako po formatu, tako i sadržaju, i predstavlja »laku lektiru« za informacije o radu Društva. Bogato ilustriran, s lakim i sadržajnim tekstovima, jezikom običnog čovjeka,

prihvatljiv svakom uzrastu. O radu sekcija uglavnom pišu pročelnici, što je posebna draž, pošto pored rada čujemo i kako oni taj rad doživljavaju. Listanje i čitanje »Miroljuba« je opuštanje pošto ne sadrži neke provokativne tekstove. Budućim kroničarima bit će to izvrstan izvor o radu našeg Društva.

Zoran Čota

Najvažnije je da smo osnovali list »Miroljub« baš pod tim imenom. Mnogi kritičari su osporavali taj naziv, spominjali su neke druge nazive, ali mi smo ostali vjerni prvom imenu Društva. Njegov značaj je bio veoma velik, trebalo je savladati organizacijske probleme: formiranje redakcije, osigurati financije, lekturu, korekturu, tiskanje.

Jako je važno da je list imao svoju osnovnu funkciju, a najvažnija je bila da se članstvo HKUD-a »Vladimir Nazor« u povodu izlaženja lista na neki način koheziralo oko samog Doma i lista »Miroljub«, mnogi su se i

poistovjećivali s njim.

Osnovni naš zadatak je bio da se članstvo upozna što se u Domu radi, da se upozna s aktivnostima i taj zadatak je ispunjen. Osim toga, jedan od zadataka bio je da »Miroljub« bude most spajanja između kulturno-umjetničkih društava u našem okruženju: Lemešu, Bregu, Monoštoru, Sonti..., koja su također imala velikih poteškoća u svome radu i financijama. Mislim da smo osnovne zadatke ispunili za sve ove godine.

Osim toga zadaća nam je bila da surađujemo i s drugim hrvatskim institucijama u Vojvodini i Srbiji, s Crkvom te s predstavnicima hrvatskih vlasti u Srbiji. Na neki način bili smo spona između svih nas.

Za ovih 25 godina izlaženja lista uspjeli smo tiskati 100 brojeva, neki put su to bili i dvobroji zbog određenih poteškoća koje smo prevladavali na taj način. Ponosan sam što sam član redakcije sve ove godine i što slavimo ovaj veliki jubilej.

Šima Raič

Na prijedlog člana uprave Društva **Josipa Zvonka Pekanovića** Hrvatski dom formira i tiska svoj list. Upravni odbor usvaja prijedlog, predlaže se da se list zove »Miroljub«. **Ante Evetović Miroljub** bio je župnik u Valpovu. Na osnivačkoj skupštini 1936. godine usvojeno je da se društvo zove HKD »Miroljub«. Tako naše novine nose prvo ime Društva. Zvonko je predložen za urednika lista i prvi broj izlazi na poklade na Prelo 1998. godine. »Miroljub« se tiska četiri puta godišnje: za Veliko Prelo, Sabor Društva, »Dužionicu« i godišnjicu Društva.

S obzirom da nas ima više tekstopisaca, povodom 25. obljetnice »Miroljuba« ja ću pisati o mom učešću u radu Društva i »Miroljuba«.

U Hrvatski dom sam došao 1963. godine sa 16 godina, u folklornu sekciju. Tu je bilo lijepo druženje, puno putovanja i uživanja u mladosti. U mlađim godinama biran sam u Upravni odbor Društva. Od 1990. do 1994. tajnik sam Društva, od 1994. do 2002. dopredsjednik, a od 2002. do 2010. predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor«.

Te 2002. godine biran je i novi urednik »Miroljuba«, profesor **Matija Đanić**, a iste godine osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće u Subotici. Ja sam bio vijećnik dva mandata. Tadašnji predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Lazo Vojnić Hajduk** i urednik »Hrvatske riječi«

Zvonimir Perušić predložili su da »Hrvatska riječ« tiska »Miroljub«, što je i učinjeno i to je puno financijski značilo za Društvo.

Za vrijeme mog predsjedničkog mandata građevinski inženjer **Josip Parčetić** napravio je idejni projekt za rekonstrukciju zgrade Društva. Ministarstvo kulture R. Hrvatske raspisalo je natječaj za Hrvate u dijaspori, tu smo 2003. godine konkurirali po projektu i dobili 40.000 eura i plus dva puta po 10.000 eura. Rađena je velika dvorana, sanitarni čvor i uređenje drugih prostorija. Godine 2006. Skupština općine Sombor donira 10.000 eura za uređenje uličnog dijela fasade, nove ulazne kapije i ličenje prozora i vrata.

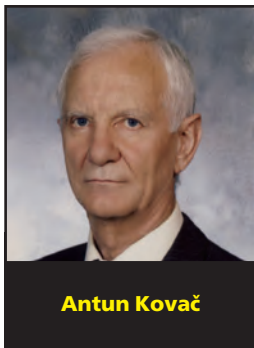
Kako smo radili na uređenju prostorija u Hrvatskom domu, tako su se uključivali

i mladi pa i stariji u određene odjele. U Društvu su djelovali sljedeći odjeli: folklorna sekcija (starija i dječja grupa), dramska, literarna, pjevačka sekcija, škola tambure, održavao se šahovski turnir, likovna kolonija, održavane su tribine, književne večeri i druge tradicionalne manifestacije. Bila su mnoga gostovanja folklora, dramskog i pjevačkog odjela, u Somboru i okolici, diljem Hrvatske i Mađarske. Četiri godine smo gostovali 10-12 dana u Hrvatskoj na moru u Kaštel Lukšiću u pastoralnom centru Uznesenja Blažene Djevice Marije, a domaćin nam je bio svećenik don **Ante** kojega se i danas rado sjećamo, preminuo je nažalost 2007. godine. Na putovanja su išli folklorni odjel, članovi uprave i drugi članovi Društva, ukupno oko 50 osoba. To je bio godišnji odmor, a bilo je i nastupa folklora

u Kaštel Lukšiću, K. Kambelovcu, Trogiru i Splitu. Posebna čast nam je bila na zamolbu don Ante da na Veliku Gospu naši folklorasi sudjeluju u narodnoj nošnji u procesiji i na misi u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Nakon mise na pozornici ispred crkve odigran je splet bunjevačkih igara. Također, jedno učešće bilo je u crkvi u Kaštel Starom, na poziv don **Ilije**.

Na svim navedenim gostovanjima dogovorena je suradnja. Tako su i oni bili naši gosti u Domu s folklorom, dramskim odjelom, pjevačke grupe i književne večeri.

Sve ovo navedeno, u slici i riječi i u širem kontekstu, objavljivao je naš »Miroljub«. Nadam se da će »Miroljub« i dalje pisati o kulturi, tradiciji i običajima hrvatskog naroda na ovim prostorima.

Antun Kovač

Pošto mi je ukazana čast da budem član Redakcijskog odbora lista »Miroljub«, trudio sam se opravdati to povjerenje, a na prvom mjestu je bilo da dolazim redovito na sastanke koji su se održavali četiri puta godišnje pred izlazak lista i to za Veliko bunjevačko-šokačko prelo, Sabor, »Dužionicu« te za godišnjicu Društva.

Izvještavao sam prije svega s nastupa literarne sekcije kao njen pročelnik, a ponekad i s nastupa pjevačke pa i dramske sekcije, jer sam bio njihov član pa su me znali zamoliti da ja to uradim i reći – tebi to ide

od ruke. U svim tim slučajevima morao sam nositi i fotoaparata sa sobom da bih taj tekst mogao propratiti i s fotografijom, iako meni te fotografije nisu bile potrebne.

U jednom periodu, ne sjećam se koliko dugom, sudjelovao sam i u sastavljanju zabavno-humoristične stranice sa svojim prilozima kao što su »Mudre izreke«, »Znate li?«, »Grafiti«, »Vicevi«, »Bećarci«...

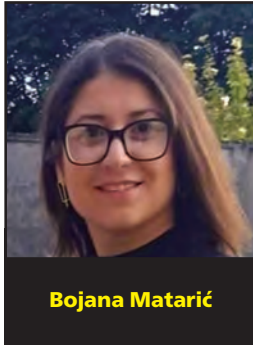
Za svaki broj sam poslao po dvije pjesme članova literarne sekcije, uglavnom iz knjige »Lira naiva«.

U jednom drugom periodu bila je akcija prikupljanja dobrovoljnog priloga od korisnika lista, tako da sam i tu sudjelovao u prikupljanju *lemozine*.

Sve sam to davao **Josipu Zvonku Pekanoviću** kao prvom glavnom uredniku lista, zatim prof. mr. **Matiji Đaniću** i na kraju **Alojziju Firanju** i uvijek bi im čestitao na tom

radu kojeg mnogi ne bi radili ni za novce, a kamoli *gratis*.

Mislim da sam, bez lažne skromnosti, bio najvredniji u distribuciji lista. Ponekad sam bio i ljut jer nisam nigdje mogao ići praznih ruku ili s rukama u džepu na neki nastup, a bilo ih je dosta u tri sekcije, jer sam uvijek morao nositi »Miroljube«, ponekad i po dva-tri broja unazad, jer se on mogao čitati i retroaktivno budući da to nisu bile dnevne vijesti. U tome mi je morala pomagati i supruga, u nošenju i podjeli, jer papir nije lagan. Znao je u Društvu netko i reći – samo vi to dajte Tuni, sve će on to podijeliti... I mislim da su bili u pravu. Našeg lista bilo je i u Vitezu (BiH), Rešetarima, Sesevskom Kraljevcu, Đeletovcima, Gunji, Baranjskom bećarcu, Osijeku... (R. Hrvatska), Santovu (Mađarska), Skopju (S. Makedonija) i u mnogim mjestima u Bačkoj...

Bojana Matarić

O »Miroljubu«

Okrenem li se prošlosti mogu uočiti da je članstvo u HKUD-u »Vladimir Nazor« duboko ukorijenjeno u mojoj porodici. Slušajući priče starijih, svojim »malim« koracima uputila sam se tamo.

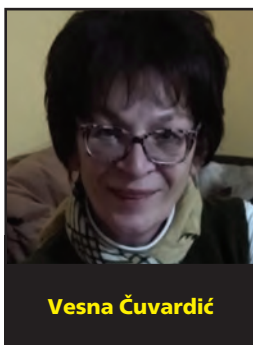
Moja priča i naše druženje počinje u dramskoj sekciji, a zatim se nižu različite aktivnosti poput sudjelovanja na književnim večerima, recitatorstva do voditeljice programa, po čemu me najčešće ljudi prepoznaju i pamte. Sve te godine druženja, zabavljanja, nastupanja, odrastanja na »Nazorovoj«

sceni propratio je i jedan, za mene važan medij. List »Miroljub« je bio neizostavan član svih manifestacija u HKUD-u »Vladimir Nazor«, ali svaki broj se mogao pronaći i u našem domu. Bilo mi je zabavno prelistavati ga, gledati fotografije na kojima se nalazimo, tražiti svoje ime kao jednog od sudionika raznih nastupa ili čitati o nastupima svojih prijatelja i poznanika. Moji roditelji su pažljivo sakupljali i čuvali brojeve »Miroljuba«, na čemu sam im zahvalna. Oni su za nas ne samo jedna lijepa uspomena, već i čuvari tradicije, svaki broj pojedinačno. O rasprostranjenosti pisane riječi lista »Miroljub« spoznala sam još kao školarka kada su mi prilazili s komentarom »Vidjeli smo te u novinama, kod frizera«, »Čitali smo o vašim nastupima, prijatelj je imao novine«, a zahvaljujući pristupu Internetu znam da je ovaj list još dostupniji, kako članovima, ljubiteljima tradicije, tako i slučajnom prolazniku. Kako je vrijeme prolazilo tako su se i moje uloge u HKUD-u »Vladimir Nazor« mijenjale, od dramske sekcije do Upravnog odbora, Savjeta za kulturu i članice uredništva lista »Miroljub«. Kao članica uredništva upoznala sam se i sa

samim procesom nastajanja našeg lista, bliže se upoznala s autorima tekstova koje sam bila u prilici čitati. Shvatila sam da sam izmijenila svoj pogled prema ovom listu; više nije zabavno samo gledati fotografije i prelistati ga, postala mi je veoma važna poruka koju »Miroljub« prenosi čitateljima, pisana riječ o mnogim manifestacijama i događanjima u Društvu, upoznavanje šire javnosti o našoj tradiciji, običajima i kulturi.

Čuvajući list »Miroljub« čuvamo mnoge uspomene, ali ih i prenosimo na mlađe naraštaje i upoznajemo ih s davnim vremenima, nekadašnjim načinom života i educiramo o tradiciji.

Osim toga što je list »Miroljub« čuvar tradicije i izvjestitelj o mnogim događanjima i manifestacijama koje se organiziraju u Somboru i okolini, za mene ima i sentimentalnu vrijednost. Čitajući starije brojeve imam priliku vidjeti i sjetiti se dragih lica, ljudi koji više nisu s nama, uočiti trag koji su ostavili za sobom njegujući svoje običaje i čuvajući ih za novije generacije, za nas.

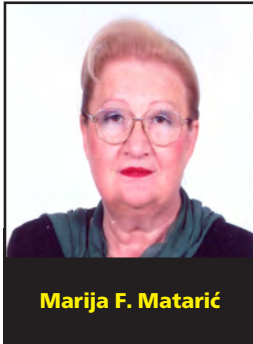

Vesna Čuvarđić

Nije mala stvar biti svjedok trajanja jednog lista kao što je naš »Miroljub«. Sjećam se prvoga broja i evo do ovoga jubileja nijedan nisam propustila pročitati. Kao aktivna članica Društva na mnogim manifestacijama i sama sudjelujem, međutim kada iz perspektive čitatelja pročitam članak u našim novinama, tek tada dobijem pravu sliku i nekako cjelinu događaja. Iako i sama pišem o aktivnostima pjevačke sekcije, obavezno pročitam cijele novine. Osobito me veseli reakcija kod onih koji prvi put vide naš list. Ljudi su ugodno iznenađeni. Nije lako imati svoj list, pogotovo danas kada

Internet vlada svijetom. Ide i naš »Miroljub« u korak s vremenom, i mi imamo internetsko izdanje, ali ipak je najveći užitak imati u rukama i čitati najnoviji broj »Miroljuba« koji još uz to

i miriše na svježju boju. Za mene je »Miroljub« nerazdvojni suputnik našega Društva i želim mu još mnogo uspjeha i dug život.

Marija F. Matarić

Predsjedništvo Kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« Sombor je na svojoj sjednici održanoj 8. siječnja 1998. godine donijelo Odluku o pokretanju lista »Miroljub«. Bila je to jedna u nizu visprenih odluka rukovodstva »Nazora«. Isto tijelo upravljanja je 31. siječnja 1998. donijelo Odluku kojom ovlašćuje tadašnjeg predsjednika Društva **Alojzija Firanja** da podnese prijavu nadležnim republičkim tijelima za registraciju lista »Miroljub«.

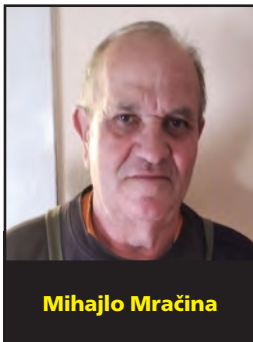
Prvi je to list u Republici Srbiji, nakon raspada bivše države, koji se tiska na hrvatskom jeziku.

S odmakom vremena zaključujem da je to bila mudra i zrela odluka, koja ne čudi, jer je donosi najstarija udruga hrvatske nacionalne manjine koja nije prekidala rad do dana današnjeg kad obilježava 86 godina istrajnog djelovanja na njegovanju kulture, tradicije, običaja, jezika i hrvatskog identiteta.

Razmatrajući vrijeme kad je odluka donesena, vidim da je i ona donesena malo

ispred vremena, hoću reći prije nego što su Hrvati u Srbiji dobili status nacionalne manjine u novonastaloj državi Srbiji. Vodeći projekt digitalizacije vlastitog arhivskog gradiva, već četvrtu godinu, a na osnovi tisuća i tisuća dokumenata, ovo osnovano iznosim.

Velike su mi želje da »Miroljub« i nadalje prati aktivnosti Hrvatskog doma.

Mihajlo Mračina

S »Miroljubom« sam od samog početka izlaženja lista, to je sada već 25 godina. Doživljam ga kao dio našeg Društva. On nas izvještava o radu u Društvu i događajima iz naše okoline. Piše o interesantnim stvarima koje se događaju. Mislim da je list dobro osmišljen, jer izlazi tolike godine.

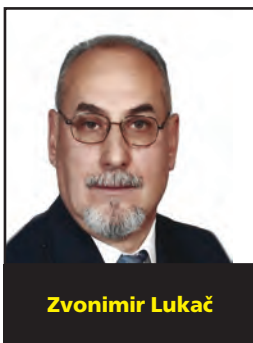
Dok nije krenula »Hrvatska riječ« mi smo bili jedine novine koje su se bavile takvim temama. Zato mislim da je izdavanje »Miroljuba« jedna dobra odluka. Financijski gledano uvijek je bila borba oko plaćanja tiskanja, ali se uvijek nekako rješavalo.

Kada smo išli na gostovanja nosili smo s nama i »Miroljub«, domaćini su uvijek bili oduševljeni što mi imamo svoj list i što sve događaje zapisujemo. Sjećam se kada smo išli u Slavoniju na gostovanje, uvijek smo pored poklona nosili i »Miroljub«. Svi su ga rado čitali, a kad dođu kod nas odmah pitaju imate li onih novina. A tako je bilo i u ovim našim okolnim selima. »Miroljub« je išao i od ruke

do ruke među prijateljima i rodbinom, kada jedan pročita daje ga drugom.

Ja sam na šarenoj stranici od samog njenog početka, dajem svoje šaljive priloge.

Trebalo bi svi da podržimo naš list, kada bi nas bilo više i kada bi imali razumijevanje što on znači za Društvo, i »Miroljub« bi bio bolji. Kada bi davali sugestije i pomoć, dobili bismo i kvalitetniji list. Moja želja je da slavimo sljedeći jubilej.

Zvonimir Lukač

Svaki jubilej je znak da netko nešto radi i da iza njega ostaje neki trag. Tako je i ovaj 25. za naš »Miroljub« lijep događaj. Od srca mu želimo još mnogo jubileja i lijepih trenutaka.

U njemu se uvijek nađe nešto što nismo znali i nešto što nas nečemu pouči. Ja ga čitam od korica do korica i uvijek jedva čekam da se novi pojavi. Nadam se da nisam jedini njegov čitatelj koji mu se uvijek obraduje.

Kroz njega saznajemo što se dogodilo i što će se u međuvremenu dogoditi u našem Hrvatskom domu i ostalim hrvatskim udrugama koje se nalaze u našoj okolini. Bilo bi lijepo da ih ima više i da saznamo sve što se događa u njihovim sredinama i udrugama. Sretno »Miroljube«!

**Dr. Marija Mandić,
rođena Matarić**

Biti dio »Miroljuba« za mene je izuzetna čast. Sjećam se još davno kako je tata kući pričao da će se oformiti list našeg Doma. Kako sam se uvijek trudila biti dio ostvarenja njegovih ideja, moj angažman u »Miroljubu« doživljam upravo tako, ali i mnogo više.

Pisati za Dom u kom sam otkad znam za sebe, truditi se svojim tekstovima podučiti, oplemeniti, ohrabriti i možda i ozdraviti sebi drage ljude, velika je odgovornost. Pisati za svoje vršnjake s kojima sam odrasla u Domu, s kojima sam skupa svirala, igrala folklor, balet, sudjelovala na

»Dužionicama«, meni posebno puno znači. A još veća čast mi je pisati za sve starije koji su u Domu gledali moje odrastanje u krugu moje obitelji. Naravno tu su i svi novi ljudi, nova djeca koji svi zajedno čine da Dom opstaje i traje.

Tako smo se u »Miroljubu« u posljednjih 16 godina, koliko traje moj angažman, dotakli svih mogućih i nemogućih tema vezanih za

medicinu, od infarkta srca do zadaha iz usta, od prevencije malignih bolesti do njihovog liječenja, od terapije ljekovitim biljem do cijepjenja, od dojenja do pravilne ishrane, od psihijatrije do psihoterapije.

Nadam se da ću i u idućem periodu, i idućih bar 16 godina, biti dio »Miroljuba« i da ćemo uvijek zajedno naći neiscrpane teme ove oblasti i na taj način ostati u kontaktu. Hvala.

Marica Mikrut

Odmah na početku bih željela čestitati jubilej – 25. godišnjicu »Miroljuba«. Mislim da ljepši poklon naša hrvatska zajednica nije mogla dobiti. Svakako široki krug čitatelja upoznat je s bogatstvom aktivnosti i predanosti svih članova Društva, a koje su veoma pedantno bile praćene u »Miroljubu«. Ponos su brojne sekcije koje su postigle zavidne rezultate, npr. dramska sekcija. Bila sam članica pjevačke i literarne sekcije. Poeziju pišem na šokačkoj ikavici i veoma sam ponosna, i zahvaljujem što je našla mjesto i u ovome listu.

Još jednom želim vam svako dobro i puno uspjeha u radu.

RANITELJICA

Tavna noć spuščala se na kućerke,
blaženim snom moje selo snije,
a misec sa nebasa se iroški smije.
Nebo ko natrukovano.
Kako si mi raniteljice moja?
Šutnjom na umiranju još jednoga dana,
šutnjom jutra suncom obasjana.
Ditinstvo čući kraj uzglavlja,
iz kora pisma jeći sa misnoga slavlja.
Još i danas patim za tom lipotom,
još i danas ti nosim u srcu
tvoje poštenje i tvoju dobrotu.
Slike koje su mi uvik prid očima čiste,
jasne, ko da ji vrime dotaklo nije.
Iza svakoga čoš, panka, zapečka,
kolivke, priškrinjka, brazede, zerdelije...
se na me nasmiješ.
U bućor maramke zavezala sam suzu materinu.
Svaku njezinu rič, svaki njezin stra,
ljubav, i grudu zemlje, moju didovinu.
Još polja i sokakevi pantu strnjiku i prav

po kojima sam trčala bosa, a trava
mekana ko materino krilo,
ti raniteljice moja, moja prilipa vilo.
Medra ti još merišu na ognjište,
topli kriv i provu, a pudari pudarice
iz plavi vinograda čujem kako mi pismom zovu.
Jal pijana jal umorna od suza i znoja,
zavukla si se u brazdu i dršćeš od bola.
A mira mi nema.
Ti blagosivana prolitnjom kišom,
odsajom rose ko prosutim biserima,
mlatita ledom, šibana vitrovima, u parlogu,
zarašla u travu, korov, slizic, lipiguz...
I taku ti pantim i taku ti voljim raniteljice moja,
njivo plodna, jalova, piskovita, škrtta,
kolivko moji pramidova.
Tako blizu, a tako daleka.
Tako siromaška, a duhom bogata,
sa tobom mi veže nevidljiva nit.
Vira u Milost da će još dugo cvast grane
Roda mojega, biće mi snaga, biće mi štiti.

Marica Mikrut

U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU ODRŽANA 13. MSADD

Međunarodna smotra amaterskih dramskih društava održana je 28. i 29. listopada 2022. godine po 13. put u HKUD-u »Vladimir Nazor«.

Prve večeri 13. MSADD-a na programu su bile dvije predstave. Smotru je otvorio Dramski studio »Sanjari« iz Sombora s

predstavom »Društvo mrtvih pjesnika« autora **Toma Šulmana** u režiji **Lee Jevtić**, a zatim se HKUD »Vladimir Nazor« Sombor premijerno predstavio komedijom »Prosidba« **A. P. Čehova** u režiji **Lee Jevtić**. Puna dvorana gledatelja pljeskom je nagradila obje predstave. Sve čestitke mladim umjetnicima i redateljici.

Druge večeri 13. MSADD-a na sceni Hrvatskog doma prikazane su dvije predstave. Publici su se predstavili gosti smotre iz Hrvatske – Amatersko kazalište »Pučka scena« Hrvatske čitaonice iz Hercegovca, s predstavom »Tri treća tromjesečja« autorice **Nine Horvat**, u režiji **Natalije Lacine**. Drugu predstavu »Bespomoćna stvorenja« **A. P. Čehova**, **Neila Simona** i **Silvija Stilinovića** izveli su glumci Satiričkog kazališta mladih iz Slavenskog Broda. Predstavu je režirao **Silvio Stilinović**, a pomoćnik redatelja bio je **Saša Karić**.

Po završetku Smotre sudionicima su dodijeljene zahvalnice, a zatim je uslijedilo druženje glumaca amatera.

Zahvaljujemo sudionicima i gostima 13. Međunarodne smotre amaterskih dramskih društava.

Priredio: Alojzije Firanj

»DRAMCI« U LEMEŠU

U okviru 13. »Alagićevih dana« u Svetozaru Miletiću, 22. listopada 2022. nastupila je naša dramska sekcija s predstavom »Prosidba« **A. P. Čehova**, a u režiji **Lee Jevtić**. U predstavi sudjeluju **Danilo Grbić** – prosac, **Dušan Esapović** – otac i **Mirela Buzdum** – kćer.

Predstava »Prosidba« je u Svetozaru Miletiću pretpremijerno izvedena tako da su svi izvođači jedva čekali da čuju što publika

misli. Po aplauzu su mogli zaključiti da im je predstava dobra. Osmijeh na licima i publike i glumaca bio je znak da je sve prošlo baš onako kako su željeli. Puni dojmova i riječi od strane redateljice otišli su na druženje s domaćinima. Do kasno u noć priča i šala bilo je na pretek, a onda se krenulo kući sa željom da nam domaćini uskoro budu gosti na našoj pozornici.

Zvonimir Lukač

SVETI IVAN ZELINA

»Oporuka« je stigla i u Sveti Ivan Zelinu. Naši su se dramci predstavili ovom predstavom koja bilježi rekordan broj gostovanja, a **Dušan Esapović** je ubilježio još jednu nagradu za glumca večeri. Bravo!

Priredio: Alojzije Firanj

22. »COLORIT 2022.«

U Hrvatskom domu je 22. listopada 2022. godine održana 22. likovna kolonija »Colorit«.

Vrsni umjetnici/e, njih 17 iz Subotice, Bačke Palanke, Sombora i okolnih sela oslikali su likovna djela na temu salaša i naše kulturne baštine. Ova djela će krasiti i obogatiti prostorije HKPD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, kao dio prezentacije u svrhu poklona prilikom gostovanja na različitim predstavljajima sekcija u zemlji i inozemstvu.

Hvala umjetnicima što su se odazvali našem pozivu.

Ana Ilić Panjković

LIKOVNA SEKCIJA

Likovna sekcija u Društvu osnovana je 2001. godine. Osnovana je na prijedlog **Cecilije Miler** koja je imenovana za pročelnicu. Ona je bila pročelnica četiri godine, nakon čega sam ja imenovan za pročelnika. Dvadeset i drugu koloniju organizirala je **Ana Ilić**. Cecilija je organizirala prvu likovnu koloniju »Colorit 1« koja je održana na salašu **Đene Matarića** u Gradini. Pokazalo se da je ovaj vid likovne aktivnosti Društva vrlo uspješan. Naredne kolonije, u organizaciji Cecilije, održane su na salašu **Marije i Mate Matarića** u Nenadiću, te na salašu **Ane Miler** »Vilma«.

Salaši su atraktivni za organizaciju kolonije, tu su ljubazni domaćini, sva oprema za posluživanje, bogatstvo motiva za slikare.

Sljedeće kolonije održane su na salašima (vikendicama): Vikend kuća Šeremešić, Salaš Žuljević, put Kljajicevo, Salaš Matarić, Gradina, **Jolika** i **Šima Raič**, Nenadić, Art salaš Višinka, Gradina, Vikend kuća Sveta Ilić Bezdán – Korlatoš.

»Colorit 11« – »Colorit 22« održani su u prostorijama Hrvatskog doma.

Sudjelovali su slikari iz Sombora, Subotice, Bačke Palanke, Hrvatske, Mađarske,

slikari svih generacija. Većinom su to amateri, ljubitelji slikarstva, ali su sudjelovali i slikari akademci.

Broj sudionika kretao se između 12 i 20. Bila bi duga lista da se svi sudionici nabroje.

O vrijednosti kolonije najuvjerljivije svjedoči umjetnički domet slika nastalih tijekom njenog trajanja. Kolonije su se pokazale umjetničkim susretom dostojnog pažnje, kako samih likovnih umjetnika, tako i poštovatelja slikarstva.

Slikari su ostvarili snažan umjetnički izraz zavidnog nivoa. Bogata likovna misao, a boje oplemenjena poezija. Slike ostaju u arhivi Društva i služe kao darovi drugim društvima i važnim osobama.

Kolonije su kamerom propratili **Zlata Vasiljević** i **Vladimir Omorac**, koji je, kao i uvijek napravio izvrsne reportaže.

Sponzori: **Janja** i **Stipan Pekanović**, Mata Matarić. Financijska potpora Grad Sombor.

Svim sudionicima, u ime Društva, najsrdačnije se zahvaljujemo.

Janoš Raduka

NEKOLIKO RIJEČI O PJEVAČIMA

Povijest pjevačke sekcije stara je koliko i samo Društvo, jer je to bila prva sekcija 1936. godine kada je i osnovano. Sekcija je imala 40 članova, a jednoga trenutka taj broj se popeo na čak 60 pjevača, što je za današnje vrijeme i prilike nedostižno. Sekcija je uspješno radila, ali kako su se tadašnje prilike mijenjale, 1963. pjevački zbor je prestao s radom. Tako je bilo sve do 2007. kada se bližio Božićni koncert na kojem su nastupili članovi »Nazora« koji su sa samo nekoliko proba otpjevali nekoliko naših tradicionalnih božićnih pjesama. I tako se rodila ideja o reaktiviranju pjevačke sekcije.

Kažu da je svaki početak težak. Možda i jeste tako, ali nekolicini entuzijasta koji su se svakoga tjedna sastajali i bez stručne pomoći sami vježbali, bio je užitak. Sami su birali repertoar, onako prema svom nahodaenju i bili vrlo sretni kada su im se pridružili novi članovi. Ubrzo ih je bilo 10 pa 15, a stigao je i prvi poziv za gostovanje – na Božićni koncert u Budrovcu. Nakon toga redali su se nastupi i gostovanja, a Društvo je angažiralo i prof. **Terezu Zujić** kao stručnu voditeljicu naše pjevačke skupine. Repertoar se proširio na starogradske, izvorne i duhovne pjesme, a dobilo se i na kvaliteti, što se primijetilo na nastupima. Pjevači su pratili sve naše manifestacije: literarne i književne večeri, prela, »Dužionice«, obljetnice i Božićne koncerte, a ovom su koncertu postali i domaćini. Gostovali su i samostalno i u suradnji s folklornom i tamburaškom sekcijom u Hrvatskoj i Mađarskoj. Broj pjevača se mijenjao. Kad više, kad manje, ali uvijek spremni za pjesmu. Dolaskom prof. **Marine Kovač** za stručnu voditeljicu, pjevači su

prvi put prošli općinsku, zonsku i stigli na pokrajinsku smotru izvornog folklor, što je bio samo početak, jer se narednih godina takav plasman i ponovio.

A što reći o nastupima kojih je uistinu bilo mnogo u proteklih 15 godina? Sve nastupe, gostovanja i uspjehe pratio je naš »Miroљjub«. U svakome broju bio je barem jedan članak o pjevačima. Sada kada naš list slavi jubilej, želimo da nas prati još mnogo godina, što znači da i pjevači žele još dugo pjevati.

*Pročelnica pjevačke sekcije od 2007. godine
Vesna Čuvarđić*

VOJVODINO

*Vojvodino, mirno spavaj,
čekaj zoru da zarudi!
Snivaj slatko, širi grudi,
dok spavaju tvoji ljudi!*

*Natopljena suzom vrilom,
mirišiš na znoj seljaka,
raskaljana od čizama
i od tvrdih opanaka.*

*Dok leluja žito zrilo,
prepelice ga nadliču.
Kišne kapi zrake sunca
u dugine boje spliču.*

*Sva šarena od prolića,
do jesenji dana kišni.
Cvatom, voćem nakićena,
ptičjom pismom opojena.*

*U mirisu dinja zrili
i bagrema cvati bili.
U svatov`ma ruzmarinom,
opijena mladim vinom.*

*Sva u srebru i u zlatu
u prašini i u blatu.
Kad si plaha, kad si blaga,
jednako si srcu draga.*

Katarina Firanj

BILI SMO NA MORU!

Naši učenici, skupa s učenicima iz Monoštora, Bezdana, Berega, Sonte i Petrovaradina koji pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku, boravili su ljetos u Novom Vinodolskom. Smještaj je po prvi puta organiziran u hostelu »Bjelovar«.

Zbog promjena vodstva u Gradu Zagrebu, umjesto u veljači, odlazak na more je organiziran u nekoliko dana. Naša škola dobila

je četiri mjesta na ovom ljetovanju. Na žalost išlo ih je samo dvoje, ostali su bili na ranije dogovorenim putovanjima. I još nezgoda – zbog bolesti, ljetovanje je prekinuto.

No bili smo na moru!

Doticaj s matičnom domovinom nešto je što djeci u nastavi na hrvatskom jeziku najviše ostane u lijepom sjećanju.

Veselimo se odlasku na more sljedeće godine.

Marija F. Matarić

JEDNODNEVNA EKSKURZIJA U REPUBLIKU HRVATSKU

U sklopu izvannastavnih aktivnosti, učenici osnovnoškolskog uzrasta bili su 29. listopada 2022. godine na jednodnevnoj ekskurziji u R. Hrvatskoj. Posjetili su:

– Vukovar, dvorac ELTZ, gdje su uz voditelja proveli oko sat i pol.

– Drugo odredište je bila OŠ »Vladimir Nazor« u Komletincima, selu u Općini Otok.

Uz srdačan prijem ravnateljice i učiteljice **Katice Čorić** učenici domaćini priredili su kratak program, a nastavnica Hrvatskog jezika **Katarina Bojić** održala je radionicu pisanja glagoljice.

– Sljedeće odredište je bio bioekološko-edukacijski centar »Virovi« nadomak grada Otoka, gdje je u multimedijalnoj prezentaciji predstavljen okoliš, a u prirodi drugi sadržaji ove turističke destinacije.

– Posjetili su Kopiciland u Marincima, seosko imanje od 4 hektara, s puno interesantnih sadržaja, gdje je domaćim priredio objed.

– Sljedeća destinacija je bila Ilok, tvrđava Ilok i crkva sv. Ivana Kapistrana gdje je nastavnik **Bruno Dronjić** bio voditelj.

– Izlet je završen u sumrak kratkim obilaskom Ladanjskog imanja »Principovac«.

Puno lijepih mjesta, srdačnih ljudi u OŠ »Vladimir Nazor« u Komletincima, lijepih doživljaja u prirodi, učinili su ovaj dan izuzetnim za učenike naše škole.

Zahvaljujemo se domaćinima, ravnateljici škole u Komletincima, gđi. **Katici Novoselec** sa suradnicama, koji su nas srdačno dočekali i suorganizirali ovaj posjet.

Pomoć ovom izletu dala je i **Svetlana Ćule**, nastavnica OŠ »Ivo Lola Ribar« koja

sudjeluje u pripremama dramskih predstava učenika. Hvala joj.

Ovaj projekt je ostvaren potporom AP Vojvodine, Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.

Marija F. Matarić

POTPORA GRADA SOMBORA HKUD-U »VLADIMIR NAZOR« SOMBOR

Gradonačelnik Sombora **Antonijo Ratković** potpisao je 7. studenoga 2022. ugovore za izradu dokumentacije za rekonstrukciju objekata, s predstavnicima udruga građana koje imaju objekte u užoj gradskoj jezgri.

Apliciranjem na Javni poziv za izradu projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju objekata Hrvatski dom je ostvario iznos od 350.000 dinara. Sredstva su dodijeljena i Srpskoj čitaonici »Laza Kostić« (350.000), Udruženju organizacija tehničke kulture Sombor (315.000), Gradskom udruženju penzionera Sombor (80.000) i Somborskom pjevačkom društvu (349.920).

Dodijeljena sredstva velika su potpora nastavku višegodišnje obnove i rekonstrukcije našeg Doma, čime će se poboljšati kvaliteta i stručnost obnove. Treba naglasiti da Grad Sombor tri godine unazad dodjeljuje financijsku potporu Hrvatskom domu.

Pored sredstava od Grada Sombora, dobili smo potporu od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu R. Srbije, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije R. Hrvatske, kroz projekte prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije.

Nikola Čuvarđić

»ŠOKCI I BAŠTINA«

Zajednička manifestacija hrvatskih udruga kulture koje njeguju šokačku tradiciju »Šokci i baština« održana je 9. listopada u Hrvatskom domu, u Somboru. Nakon stanke uvjetovane korona epidemijom, bilo je ovo prvo okupljanje tih udruga.

Sudjelovali su: HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega, KUDH »Bodrog« iz Monoštora, UG »Urbani Šokci« iz Sombora, KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKU »Antun Sorgg« iz Vajske, UG »Tragovi Šokaca« iz Bača, te kao gosti HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora. Udruge su prikazale bogatu tradicijsku kulturu šokačkih Hrvata – ples, glazbu, nošnju, običaje, šokačku *rič*...

Manifestaciju je organizirala Udruga građana »Urbani Šokci« uz potporu Cro-fonda, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojnogardskih Hrvata i NIU »Hrvatska

riječ«. Pokrovitelj je bio Središnji državni ured za Hrvate izvan RH.

Ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Republike Srbije **Tomislav Žigmanov** je u pozdravnom govoru istaknuo značaj popisa za ovdašnje Hrvate te se zahvalio svima koji su do sada svojim potpisima podržali elektore s liste »HRvati i dalje ZAJedno«.

Između ostalih, manifestaciji su nazočili i predstavnici hrvatske diplomacije, Grada Sombora i HNV-a.

Priredio: Alojzije Firanj

BOLESTI ŠTITNJAČE – 2. DIO (BOLEST ŽENA DANAŠNJICE) – HIPOTIREOZA

Pripremila spec. dr. master med. Marija Mandić, rođena Matarić

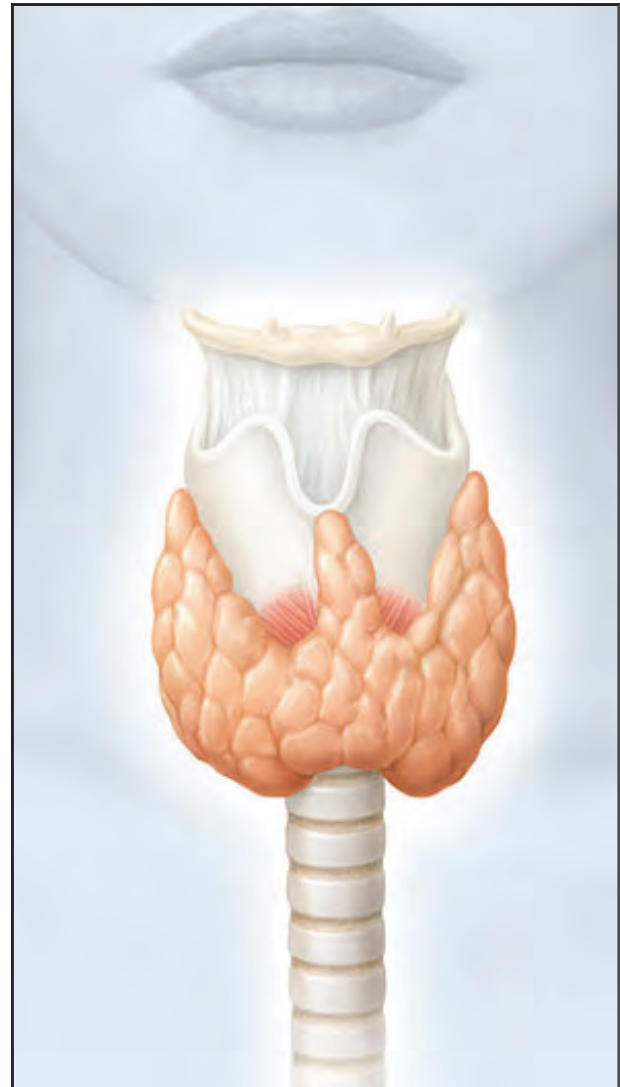

Hipertireoza je pojačan rad štitnjače (štitaste žlijezde) ili pojačani efekt hormona štitaste žlijezde na ćelije u organizmu.

Hormoni štitaste žlijezde imaju važnu ulogu u regulaciji metabolizma: povećavaju bazalnu potrošnju kisika i stvaranje toplote, povećavaju sintezu bjelančevina, povećavaju minutni volumen srca tj. snagu srca, ubrzavaju razgradnju kolesterola i smanjuju njegovu količinu u tijelu. Važan je element u izgradnji koštane mase, utječu na rast kostiju u dužinu, potiču stvaranje hormona rasta, sudjeluju u razvoju centralnog živčanog sustava. Potiču budnost, ubrzavaju reakciju na različite nadražaje, čulo sluha, osjećaj gladi, pamćenje i sposobnost učenja. Važnu ulogu imaju i u razmnožavanju i reproduktivnim funkcijama muškarca i žene kao i u održavanju normalne trudnoće itd.

Zbog svega navedenog izuzetno je bitno da hormonalni status štitaste žlijezde bude izbalansiran, a znakovi bolesti su posljedice poremećaja svih gore navedenih funkcija. Tako se kod ubrzanog rada štitaste žlijezde javljaju nervoza, motorni nemir, emocionalna labilnost, gubitak sna, podrhtavanje tijela, česte stolice – od kašastih do proljeva, pretjerano znojenje, teško podnošenje vrućine, lupanje i preskakanje srca i ubrzan rad u mirovanju, može se javiti otežano disanje, a kod starijih bolesnika i pogoršanje angine pektoris, u težim slučajevima znaci popuštanja srca. Krvni tlak može biti povišen, kao i vrijednosti šećera u krvi, dok su vrijednosti kolesterola nerijetko snižene. Uobičajen je gubitak tjelesne mase usprkos dobrom ili povećanom apetitu. Kod žena se javlja poremećaj menstrualnog ciklusa, kod muškaraca povećanje dojki, kod oba spola opadanje libida, a u 50% slučajeva sterilitet. Koža je topla, vlažna, meka i baršunasta.

Kosa je tanka, svilenkasta, prorijeđena i često opada, nokti su krhki i lako pucaju, odvajaju se od ležišta. Prisutno je fino podrhtavanje prstiju i jezika i pojačani refleksi. Oči često suze, javlja se protruzija bulbusa (egzoftalmus),

rijetko treptanje, zaostajanje kapaka pri pogledu prema gore, a smanjena oštrina vida može upućivati na oštećenje očnog živca.

U teškim slučajevima javlja se manija, psihoza, u starijih osoba znakovi demencije. Smetnje mogu nastati naglo ili postupno. Pojavu bolesti bolesnici često povežu s nekim duševnim ili tjelesnim stresom.

Dijagnoza se postavlja na osnovu povišenog nivoa T4, T3 i suprimiranog TSH.

Liječenje zavisi od uzroka. Može biti medikamentno, operativno ili radiojodom. S toga ako imate neke od ovih simptoma i znakova, iskontrolirajte hormonalni status svoje štitaste žlijezde.

BEĆARCI

*Dođi diko ali u svanuće,
kod mene je u krevetu vruće.*

*Dika ima volove rogate,
moja nana mene i dukate.*

*Sad se cure udaju na rate,
tri godine pa se kući vrate.*

*Udaću se kada budem htela,
ne treba mi dozvola od sela.*

*Lipo mi je govorila nana,
tvoja lola ima puno mana.*

*Ala` volim kada kiša pada,
a ja selom šetam pod ambrelom.*

Julijana Kekezović

VICEVI

BAJKA

Perica u pola noći dolazi mami u krevet:

- Mama, ispričaj mi jednu bajku.
- Lezi sine pored mene dok ne dođe tata pa ćemo oboje čuti novu bajku.

BRAČNA SVADA

Svađaju se muž i žena, pa će muž:

- Ne znam zašto se muškarci žene kada mogu kupiti papagaja za sto dinara.
- Ipak imate više sreće od nas, magarac košta puno više.

NAŽALOST

Razgovaraju dva prijatelja:

- Žena me je napustila i nije mi ostavila ni dinara!

A drugi će:

- Meni moja također nije ostavila ni dinara, ali me nažalost nije napustila.

KOCKAR

Majka pita sina:

- Jel' se ti kockaš?
- Ne, mama, otkud ti to...
- Dobro, koliko ćeš sarmi?
- Tri, pa jednu...

TRENUTAK

- Konobar, čačkalice!
- Trenutak, sve su zauzete!

DOGOVOR

- Moja supruga i ja nismo se mogli dogovoriti kako će nam se zvati dijete. Ona je predlagala Petar, a ja Ivan.

- I, kako se dijete zove?
- Marija.

LJUTNJA

- Otkud vi sami u kazalištu?

- Naljutila mi se žena.
- Zašto?
- Zato što sam kupio samo jednu kartu.

Mihajlo Mračina

ANEGDOTE

SIDI PA `IDI

Šikara je mjesto u pridgrađu Sombora, u njoj živi mišovito stanovništvo, tu je živio i puno bunjevačkog svita, a među njima je vladalo veliko poštovanje.

Kad je umro Mijo, sav komšiluk, bliži i dalji, došo je na viristovanje, kako i priliči kod pravog svita.

Došo je iz komšiluka i Stevo, prikrstio se i posvetio vodom pokojnika, kaka je red.

Kad Mijina sestra kaže:

»Stevo, sidi za astal pa `idi.«

Stevo je osto da stoji, ne zna šta da radi, kad ona ponovo:

»Ta sidi!«

A on će:

»Ne znam šta da radim – da sidnem ili da idem kako si mi rekla.«

HODOČAŠĆE

Kada su virnici Sombora putovali na hodočašće u Međugorje, positali su i izvor rike Bune. Svećenik Laza pozove Julijanu na čašu crvenog vina. Ona se nećkala, ali on kaže:

»Ja ću platiti, nemojte se sekirati.«

Ona je na kraju pristala, no kad je trebalo platiti, Lazo se počeo džepati i tražiti novce pa nikako ne može naći...

A Julijana u smeh:

»Župniče, vi se s novcima falite ko baka mrtvim didom.«

»Kako se baka falila?«, pitaće Lazo.

»Falila je didu, a kad je očla kući, dida umro.«

KRATAK SASTANAK

Pavle i Lojzo bili su drugovi otkad znaju za sebe. Kada su se oženili, kupili su placeve i izgradili kuće te su bili prve komšije. Obojica su bili u upravi Hrvatskog doma u Somboru te su išli zajedno na sastanke. Kući su se vraćali obično oko ponoći, žene su već navikle na to. Jedared tako, bilo je litnje vrijeme, žene su se razdivanile na sokaku, kad jedared evo ti kolega sa sastanka posli sat vremena. One su se počele smijati:

»Šta je momci, nešto se brzo završio sastanak?«

Znale su one da je kriza u džepu, da nemaju para za bircuz.

»E sad da me nije sramota, vratili bismo se u bircuz pa makar i uzajmili novaca, tako su nas osramotile«, reče Lojzo svome drugu.

Alojzije Firanj

»A DI VAM JE BRKO«

Kao što smo već i navikli u ljetnim mjesecima, naša veslačka ekipa »Salašari somborski« uzela je učešće na »Maratonu lađa« koji se održao po 25. put. Ove godine spojila su se dva mala jubileja jer je i nama ovo bilo 10. učešće na ovoj manifestaciji!

Ovogodišnja ekipa sastavljena od svega osam veslača put Neretve se uputila u dvije grupe. Prvo su na put biciklima krenula tri veslača da bi sutradan krenuo i ostatak ekipe kombijem koji nam je ustupila škola »Vuk Karadžić«. Sve je bilo dobro organizirano kao i uvijek, ali ipak, kao olovo razliveno po nama pritiskala nas je žal i briga što na ovaj maraton po prvi put nije pošao i naš pročelnik, čovjek koji nas je i »osmislio« i ujedinio u lađi, naš **Pavle Matarić** koji je zbog bolesti ostao u Somboru. Kao kapiten ekipe više puta sam u razgovoru s pročelnikom napomenuo da možda ne bi trebali sudjelovati u ovogodišnjem maratonu jer smo ipak u vanrednoj situaciji i zbog njegove bolesti i slabijeg odziva na treninzima, ali njegov odgovor je uvijek bio da se na Maraton mora otići. Ništa ultimativno, ali ipak dovoljno snažno da se ekipa kakva takva, podržana od strane HKUD-a »Vladimir Nazor«, otisnula put Neretve.

Ekipa se nakon dolaska smjestila u staru bazu »kod Jablana« na samoj obali Neretve na kojoj smo odmah sutradan veslali maraton. Na samom startu gužva, vreva, cika navijača i mi koji već poluzabrinuto cupkamo jer nikako da nađemo našeg »paričara«, čovjeka koji nas treba provesti kroz ćudljivu Neretvu. Ostale ekipe se već uveliko otiskuju s obale i kreću u

zagrijevanje i mi ostajemo sami na obali dok publika zbunjeno gleda pokušavajući spoznati što se događa. I onda sasvim slučajno u toj vrevi srećem našeg starog takmaca iz ekipe »Veterani 4. gardijske brigade« **Antu Marevića**, koji je na moje čuđenje ostao na obali. Drugo pitanje mu je bilo ono iz naslova i kroz par riječi sam mu objasnio da je u teškom zdravstvenom stanju i onako usput mu priopćio da nemamo paričara. Dok sam odlazio, nisam mogao ne osjetiti žal što pročelnik nije tu, ali i ponos što je postao i bio naše prepoznatljivo lice duž čitave Neretve. Vraćajući se poslije još jednog »kruga«, u nadi da ću naći paričara u lađi, zatječem Antu kako montira parić i presvlači se u našu majicu spreman da nam pomogne da ostvarimo našu misiju! Poslije toga sve je bilo lako. Maraton je odveslan neuobičajeno lako i složno, s nikad više hrabrenja s obale. Na cilj smo stigli pretposljednji, ali cilj i misija našeg pročelnika je uspješno realizirana i ove godine. Da smo uradili pravu stvar dokaz su i mnogobrojni tekstovi drugih ekipa u kojima je podvig nas osmorice okarakteriziran kao herojski i kao primjer kako se maraton i Neretva vole. Svega toga ne bi bilo bez našeg pročelnika. Ove lijepe vijesti iz doline Neretve su mu bile kao melem za napaćeno tijelo i vidjelo se da je zadovoljan i sretan što nastavljamo putem na koji nas je uputio. Nedugo nakon našeg povratka s »Maratona lađa«, u molitvi i miru, zauvijek je s obala života otplovila lađa Našeg pročelnika, našeg Pavla...

Gašpar Matarić

»OPORUKA«

»SALAŠARI SOMBORSKI«